

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 222. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358833840/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

moralsk, naar vi ser den som det Usle. Op imod den holdt de deres egen uendelige Længsel Imod dens Prosa satte de deres ungdommelige Poesi. Imod dens Usselhed sætter vi vor Mandsvilje. (*Saml. Skr.* I, 467.) Som almindelig Regel gælder det da, at de flygtede fra Samfundet og Virkeligheden med deres Længsler og Tanker. Undtagelsesvis forsøgte de, som allerede antydet, dog nu og da, om end ikke at virkeliggøre deres Ideer i Livet, saa dog at skitsere, hvorledes de tænkte sig Gaaden løst, hvorledes Virkeligheden kunde omformes saaledes, at den gik op i Poesien uden Rest.

Ikke at her er Glimt af Harme eller Lyst til at gøre en Begyndelse, som hos franske Forfattere paa dette Omraade f. Eks. hos George Sand, men man morer sig med at udkaste oprørske eller dog forargende Fantasier.

Hvad Goethe havde opnaaet for sig selv, nemlig at tildanne sine Omgivelser efter sin Personligheds Tarv, det blev for det nye Slægtled Udgangspunktet. Man begyndte alt i Ungdommen at se Verden forsaavidt fra Goethes Synspunkt. Og saa gjorde man det Maal af Frihed, som han havde tilkæmpet sig, og de Betingelser, som han havde behovet for at naa til den fulde Udfoldelse af sine Kræfter og Evner til Gennemsnitsmaalet eller rettere til det Mindstemaal, som enhver nok saa ubetydelig Evne trængte til. Man forvandlede hans Menneskevæsens Foruødenheder til almindelig Regel, oversaa den Forsagelse, han møjsomt havde indøvet sig, og de Ofre, han havde bragt, og opstillede ikke blot en Lære om Lidenskabens ubetingede Ret, men prædikede med tør Lidelighed og pedantisk Letfærdighed Sansernes Frigørelse. Et ganske andet Element end Goethes mægtige Selvhævdelse gjorde desuden sin Indflydelse gældende, og dette Element var Berlinerluften. Goethes frie Menneskelighed fik i Berlin en rigelig Tilsætning af den spotske og kristendomsfjendske Aand, der havde udbredt sig fra Frederik den Stores Hof, og af den Tøjlesløshed, paa hvilken hans Efterfølgers Hof havde givet et Forbillede.

Dog Goethe og Schiller banede Romantiken Vej, ikke blot positivt ved Forkyndelsen af Lidenskabens Frihedsret, men ogsaa negativt ved den bevidste Modsætning, hvori de i deres senere Aar stillede sig til deres egen Tidsalder. Romantikernes Virkelighedssky forefindes i en anden Form allerede hos dem.

Et Par bekendte Anekdoter af Goethes Liv viser, hvor vidt